

LadeManifestet

Etablér en bynaturpark for biomangfold, historie, identitet og rekreasjon på Lade-halvøya!

En by i endring krever sterkere vern av natur

Det stadig økende innbyggertallet i Trondheim har medført en omfattende utbygging på områder som tidligere var landbruksareal, natur og menneskevennlig bebyggelse. Utbyggingen har sterkt redusert innbyggernes muligheter for bruk av naturen og gjort det biologiske mangfoldet fattigere.

Trondheim 2040 – et scenario

Dersom utbyggingen av slike areal fortsetter i samme takt som de foregående tjue år, vil vi frem i tid for alltid være avskåret fra å oppleve de verdier naturen gir oss i nærområdet. Dette scenariet med tapt natur, omfatter både tap av naturens egenverdi og tapte livskvaliteter for byens innbyggere.

Politikerne har nettopp vedtatt kommuneplanens samfunnsdel. Der står samfunns mål nummer 1: «Trondheim tar ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn.». Slike vedtak må få konkrete konsekvenser i planverket.

Trondheims særpregede naturressurser må sikres

Det har alltid vært hevdet, med rette og stolthet, at Trondheims særpregede naturressurser ligger i elvekorridoren, markaområdene og fjordnærheten. Det siste smykket, den fjordnære og bynære naturen, er i ferd med å bli historie. En situasjon som i så fall ikke kan reverseres. Vi ønsker ikke å føre en slik arv videre.

Livskvalitet kan ikke tallfestes

Samfunnsutviklingen har identifisert og forsterket behovet for kvaliteter i vår hverdag som er av avgjørende betydning for vår helse, velferd og trivsel. Naturen er selve livsgrunnlaget vårt. Den gir oss opplevelser og tjenester som bidrar til god livskvalitet. At befolkningens helse, velferd og trivsel har betydelige økonomiske konsekvenser er det bred enighet om, selv om det ikke kan tallfestes. Her ligger et ansvar vi i fellesskap må ta på alvor. Kommunen har et særskilt ansvar å sikre innbyggernes livskvalitet gjennom permanente reguleringer som gir varig vern og beskyttelse.

Planer må følges – ikke dispensereres

Det lages kommuneplaner på ulike nivå, blant annet arealplaner og områdeplaner. Planer som medfører ulike klausuleringer for områder så lenge det varer, men som undergraves av at dispensasjonene sitter løst. Hvis dispensasjonspraksisen videreføres, vil vi fortsatt leve under utbyggernes dominans. Skal vi oppnå arealnøytralitet og la betydningen av de naturgitte verdiene vinne frem, må vi få vedtak som freder de viktige arealene på Lade for fremtiden. Dette må skje via permanente reguleringer som gir varig vern.

Ladehalvøya og Montrealavtalen – internasjonal, nasjonal og lokal sammenheng

Vi lever av naturen og vi bruker naturen. På FNs biologisk mangfold-konferanse i Montreal i desember 2022 ble mer enn 190 medlemsland enige om omfattende mål for å verne planetens biologiske mangfold. Et av de viktigste målene er at landene innen 2030 skal verne minst 30 % av sitt land- og sjøareal. I tillegg ble landene enige om å opprettholde, styrke og restaurere planetens økosystemer. Denne avtalen er like viktig som klimaavtalen og understreker hvor nødvendig fungerende økosystemer og vern av naturmangfold er også for å nå klimamålene. Norge har spilt en betydelig rolle i arbeidet med avtalen. Skal målene nås, må arbeidet skje gjennom en rekke tiltak både nasjonalt og lokalt. Trondheim bør følge opp Montreal-vedtaket! Vern av vårt siste bynære fjordområde kan gi et viktig bidrag.

Lade – en mulighet til å gi byens innbyggere del i en naturparks verdier:

- Et levende og mangfoldig dyre- og fugleliv med viktige lokaliteter for vann- og sjøfugl, og åkerlandskap med rikt fugleliv. Som oss mennesker trenger fugler og andre dyr plass for å dekke sine behov.
- Planteliv: Lade er et særegent område der tidlig vår gir gode vekstmuligheter. Fagerheimskogen har gammelskog av stor viktighet for det biologiske mangfoldet. Ringve botaniske hage gir i tillegg et møte med vekster av kjent og ukjent art. Her foregår det forskning, formidling og bevaring av truede arter.
- Lade har et kystlandskap som gir nærkontakt med sjøen, samt et kulturlandskap med aktive landbruksarealer. Lade har dessuten kommunens siste sammenhengende rester av 1700-tallets herregårdslandskap. Alt dette er eksempler på det den internasjonale landskapskonvensjonen søker å ivareta. Lokalt har det åpne kystlandskapet betydning for folks trivsel.
- De aktive landbruksområdene kan igjen bli byens matkammer, gjennom et aktivt bynært og økologisk landbruk. Området og ressursene for å etablere et ressurscenter for økologisk bylandbruk er tilgjengelige.
- Lade kan være et laboratorium for studier og undervisning av de verdier som ligger i området. For barn og skoler er området et unikt klasserom.
- Kultur- og norgeshistorien er nær på Lade. Her har vikingene levd sine liv. Her er de gamle lystgårdene, og Ringve musikkhistoriske museum er en av våre fremste turistattraksjoner. De historiske bygninger trenger plass og rom for å vise sine kvaliteter. Riksantikvaren vurderer lystgårdslandskapet som av nasjonal verdi.
- Ladehalvøya er en arena for fysisk og psykisk avkobling. Folkehelse har et konkret innhold: hva er bedre medisin enn en tur på stinettet mot sjøen, et bad på byens eneste plasser av denne karakter, en vandring i gammelskogen eller i herregårdslandskapet?

Lade – fremtiden bestemmes i dag!

Nasjonalparkene har klare bestemmelser hvor natur og biologisk mangfold er fredet. Samme mulighet for vern av naturverdier må finnes også i bynære områder. Det er her de fleste bor. Det er her den naturen som fortsatt har overlevd, brukes mest. Det eksisterer ingen bynaturpark i Norge. Men, de finnes i nabolandet Sverige. Så det er fullt mulig! La oss kort referere til den svenske lovproposisjon ved opprettelsen av nasjonalstadsparken:

«Tettsteder der parklandskap, naturmiljøer og bebyggelsesmiljøer flettes sammen til unike historiske landskap skal gis stilling som stadspark og derved få en samlet og langsiktig beskyttelse mot utbyggingsforetag. En slik park vil ha stor betydning for den nasjonale kulturarven, for tettstedets økologi og menneskers rekreasjon.»

I Sverige er denne type park tatt inn i Naturressurslagen. En lov tilsvarende vår Naturmangfoldlov, hvor de fredede områder har sin hjemmel.

Før fremtiden går fra oss:

Stopp videre utbygging – start planlegging av Lade bynaturpark!

Stopp all planlagt utbygging på nordsiden av Lade allé. Lag en mulighetsstudie og bydelsplan for Ladeområdet med sikte på opprettelsen av en bynaturpark. La Trondheim være byen som går foran og realiserer landets første bynaturpark.

Trondheim 4. januar 2023.

Ønsker du eller din organisasjon å slutte dere til dette manifestet?

Ta kontakt på trondelag@naturvernforbundet.no